

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שיטות מחקר בתקשורת-חלק א' - 50271

תאריך עדכון אחרון 18-09-2013

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תקשורת ועיתונאות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר קרן טנגבוים-וינבלט, ד"ר מיטל בלמס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: keren.tw@mail.huji.ac.il meitalbalmas@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: קרן: יום ב' 15:30-14:30. חדר: 5423.
מיטל: יום ג' 13:00-12:00. 5416 א'

מורי הקורס:

ד"ר מיטל בלמס-כהן
ד"ר קרן טננבוים-וינבל
מר ערן אמסלם
מר יוסי דוד
גב סיון משה

תאור כללי של הקורס:

חלקו הראשון של הקורס יוקדש ללימוד מבוא לשיטות מחקר במדעי החברה ולהיכרות עם תכנת SPSS. סטטיסטיק פונקציות ולתרגול בתקשורת כמותניות מחקר שיטות ללימוד יוקדש השני חלקו SPSS.

מטרות הקורס:

הקורס מיועד להעניק לסטודנטים היכרות עם גישות ושיטות המחקר המרכזיות במדעי החברה, להקנות להם כישורים לקריאה ביקורתית של ספרות מקצועית ולהערכת איכותם של מחקרים, וכן לתת להם כלים בסיסיים לתכנון וביצוע של מחקרים כמותניים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להגדיר את מושגי היסוד של החקירה המדעית בכללה, בדגש על מחקר במדעי החברה.
2. למנות את הדרכים המרכזיות לאיסוף ולניתוח מידע במדעי החברה בכלל ובמחקר התקשורת בפרט.
3. לתאר את המתודולוגיות המרכזיות במחקר כמותני בתקשורת.
4. לבצע פעולות סטטיסטיות בסיסיות בתכנת SPSS, כגון בניית משתנים, בחינת קשר בין משתנים, מבחני מובהקות ורגרסיה ליניארית.
5. לדון באמצעות מקרי מבחן מחקריים במושגי היסוד של החקירה המדעית כמו תוקף, מהימנות, דגימה, שאלת והשערת מחקר.
6. לתאר את חשיבות איסוף המידע באמצעים המדעיים המקובלים ובאמצעות מתודות מוכרות ומוכחות.

דרישות נוכחות (%) : 80%

שיטת ההוראה בקורס: בכל שבוע תתקיים הרצאה בכיתה, בה יוצגו מושגי יסוד מתודולוגיים במדעי החברה בכלל ובתקשורת בפרט. ההרצאה תלווה בשעתיים של תרגול פרונטלי, בו ייושמו החומרים שנלמדו בכיתה וכן יילמדו הפונקציות הבסיסיות של התכנה הסטטיסטית SPSS.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס: שבוע 1

שיעור: מאפייני החקירה המדעית
תרגול: על הקורס: מטרות, סילבוס וחובות; מבוא לחשיבה מחקרית.

שבוע 2
שיעור: פרדיגמות מחקריות: מחקר כמותי ואיכותני
תרגול: מבוא לחשיבה מחקרית

שבוע 3
שיעור: המשגה: מושגים תיאורטיים, הגדרה נומינלית, הגדרה אופרציונאלית
תרגול: בניית קובץ SPSS

שבוע 4
שיעור: שאלות מחקר, השערות מחקר, סיבתיות
תרגול: שאלות והשערות מחקר

שבוע 5
שיעור: סולמות מדידה, מהימנות, תוקף
תרגול: מהימנות ותוקף

שבוע 6
שיעור: דגימה: מדגם מייצג, מסגרת דגימה, שיטות לדגימה הסתברותית (ולא הסתברותית)
תרגול: SPSS - סטטיסטיקה תיאורית

שבוע 7
שיעור: מערכי מחקר מיפוי + המערך הניסויי
תרגול: המערך הניסויי

שבוע 8
שיעור: מערכים ניסויים
תרגול: SPSS - פעולות נוספות: אלפא קרונברך, recode, compute, select.

שבוע 9
שיעור: ניסוי בכיתה
תרגול: SPSS - טבלאות קרוסטאבס ומבחן V_s & Cramer, חי בריבוע.

שבוע 10
שיעור: מערכים דמויי ניסוי, מתאמיים, חקר המגמה ופאנל
תרגול: SPSS - מבחני קשר: Pearson, Spearman

שבוע 11
שיעור: ניתוחי אירוע והגישה ההשוואתית
תרגול: SPSS - מבחן T

שבוע 12
שיעור: ניתוח תוצאות הניסוי בכיתה + קריטריונים לבחירת מערך מחקר
תרגול: SPSS - רגרסיה חד משתנית

שבוע 13

שיעור: שיטות לאיסוף נתונים - דגימה וסקרים
תרגול: SPSS - רגרסיה רב משתנית

שבוע 14

שיעור: שיטות לאיסוף נתונים - דגימה וסקרים
תרגול: סיכום הקורס דרך מאמר Sheaffer & Balmas

חומר חובה לקריאה:

קריאת חובה לקראת תרגול 2:

קון, ת. (1977). המבנה של מהפכות מדעיות. תל-אביב : מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור.
עמ' 28-13 ;apos&

פופר, ק. (2001). "מדע, פסאודו-מדע והניתנות להפרכה" (בתוך בייט-מרום, יחידה 1, עמ' 89-85).

חזן, ח. (2001). קול אחר: על הצליל האיכותי במחקר. בתוך: נ. צבר בן-יהושע (עורכת), מסורות
וזרמים במחקר איכותי (עמ' 12-9 ;apos&). לוד: דביר.

קריאת חובה לקראת תרגול 4:

Althaus, S.L. & Tewksbury, D. (2000). Patterns of Internet and Traditional News
Media Use in a Networked Community. Political Communication, Vol. 17(1), Pp.
21-45.

לביא-דינור, ע. וקרניאל, י. (2009). הזכות לדעת מול הצורך בנחמה - עיתונאים ורופאים בין
פרופסיונליות לפטריוטיזם: סיקור מחלתו של ראש הממשלה אריאל שרון בעיתונות הכתובה בישראל.
מסגרות מדיה, גיליון 3, עמ' 123-83 ;apos&.

קריאת חובה לקראת תרגול 6:

אליסון, א. (2007). אימהות יפניות והאובנטו: תיבת המזון כמכשיר אידיאולוגי של המדינה. בתוך מ.
אדר בוניס (עורכת) משפחות בראיה סוציולוגית ואנתרופולוגית - מקראה. רעננה: האוניברסיטה
הפתוחה.

פרי, י. וצפתי, י. (2007). לראות זה להאמין? חוסר אמון בתקשורת הזרם המרכזי וצריכת חדשות
מערוצים מגזריים חוץ-לאומיים. בתוך: כספי, ד. (עורך), תקשורת ופוליטיקה בישראל (עמ' 162-184 ;apos&).
מכון ון ליר בירושלים/הוצאת הקיבוץ המאוחד.

קריאת חובה לקראת תרגול 7:

Maoz, I. (2009). The Women and Peace Hypothesis. The Effect of Opponent
-Negotiators Gender on the Evaluation of Compromise Solutions in the Israeli
Palestinian Conflict. International Negotiation, Vol. 14, Pp. 519-536.

קריאת חובה לקראת תרגול 14:

Balmas, M. & Sheafer, T. (2010). Candidate Image in Election Campaigns: Attribute Agenda Setting, Affective Priming, and Voting Intentions. *International Journal of Public Opinion Research*, Vol. 22(2), Pp. 204-229.

חומר לקריאה נוספת:

1. בייט מרום, ר. (2001). שיטות מחקר במדעי החברה: עקרונות המחקר וסגנונותיו (מהדורה שניה). האוניברסיטה הפתוחה, יחידות 1-6, פרקים נבחרים (יחידות 5-6 הן משנים מאוחרות יותר; ראו פירוט בסילבוס).
2. צבר-בן יהושע, נ. (1990). המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה (פרקים נבחרים). תל אביב: מסדה.
3. צבר-בן יהושע, נ. (2001). מסורות וזרמים במחקר האיכותי (פרקים נבחרים). לוד: דביר.
4. באואר, מ. ו. וגאסקל & (2011). מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט תמונה וצליל (פרקים נבחרים). האוניברסיטה הפתוחה.
5. רובין, א. (2009). מדריך למידה ל-SPSS. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
6. קסן, ל., קרומר-נבו, מ. (2010). ניתוח נתונים במחקר איכותני. באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

שיעורים 1-2: מאפייני החקירה המדעית ופרדיגמות מחקריות
קריאת רשות לשיעורים:

בייט-מרום, יחידות 1-3, עמ' 35-45; צבר-בן-יהושע, המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה, עמ' 21-31.

שיעורים 3-6: המשגה, דגימה ומדידה - מושגי יסוד
קריאת רשות לשיעורים:

בייט-מרום, יחידות 1-3, עמ' 99-112, 165-216; צבר-בן-יהושע, המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה, עמ' 34-41; גבתון, ד. (2001). תיאוריה המעוגנת בשדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה במחקר איכותני. בתוך: נ. צבר-בן-יהושע (עורכת), מסורות וזרמים במחקר איכותני (עמ' 195-227). לוד: דביר.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 60 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 40 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
שעות קבלה של המתרגלים:

ערן אמסלם: יום שלישי 13:30-14:30 בחדר מתרגלים (3423). דואר אלקטרוני:
eran.amsalem@gmail.com

יוסי דוד: יום רביעי 14:30-15:30 בחדר מתרגלים (3423). דואר אלקטרוני:
yoosy.dvide@mail.huji.ac.il

סיון משה: יום רביעי 12:30-13:30 בחדר מתרגלים (3423). דואר אלקטרוני:
sivan.moshe1@mail.huji.ac.il